Štev. 56 Posamezna številka 20 stotink V Trstu, v torek 8. marca 1921 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLVI

izhaja — Izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinost. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov, *mm* po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57

Nehvaležno in zakrknjeno ljudstvo

Slovenci so po svoji naravi zelo nehvaležni. Nikdar jih ni mogoče zadovoljiti. Venomer godrnjajo, protestirajo in se na vso moč jezijo. Sezi s spominom v njihovo preteklost, išči v njej, kjer hočeš, povsod jih boš videl, kako se rotijo in togotijo, kako bijejo okoli sebe in protestirajo. Že gospodje na Dunaju so se hudo pritoževali in bili večkrat naravnost jezni. Oh, koliko nejevolje so morali gospodje na Dunaju požreti radi tega nehvaležnega ljudstva. »Bodite pridni, gospodje Vas imajo radi« so pravili in zatrjevali cesarski namestniki in ministri. Toda ves trud in ves napor ministrov je bil, kakor bi zlival vodo v pesek. Slovenci so bili in so ostali stari grešniki.

Zopet nam prihajajo pritožbe. Silno nam je neprijetno, da moramo braniti grde lastnosti našega ljudstva. Kes je sicer, da vdirajo v našo deželo oboroženi oddelki fašistov, da požgejo tupatam kako hišo, da streljajo nekoliko z revolverji in vržejo v naše domove tudi kako bombo, toda to niso nikaki razlogi, da bi se obnašali Slovenci nespodobno. Dostojno obnašanje gre nad vse. Tista žena iz Štandreža pri Gorici, ki je ležala na porodu in čula, kako hočejo pred barako stoječi fašisti zagnati v stanovanje ročno granato, se pač ne sme razburjati za vsako malenkost. Kam pridemo, če si vzamemo vsako tako drobnarijo k srcu! Sploh opazujemo, da se naše ljudstvo lovi za samimi malenkostmi. Glavno je vendar, da granata ni priletela na porodno posteljo! Oh, neverno in zakrknjeno ljudstvo! Kaj bo s tabo, če se ne poboljšaš? Nikdar in nikoli nisi zadovoljno!

Neprestano dajaš gospodi povoda, da se jezi in huduje nad tabo. Hvališ se sicer, da si izobraženo, da si kulturno, da si razumno, toda še sedaj nisi razumelo da je vse, kar napravijo fašisti, napravljeno zgolj iz dobrih namenov. Spoštuj vendar prepričanje bližnjega. Zavej se vendar že enkrat, da živiš sedaj v kulturnih razmerah! Moralo se boš pač vzgajati in izobraževati, moralo se boš šolati in učiti, da spoznaš, kako je v novih razmerah nele lastnina bližnjika temveč tudi njegovo mišljenje nedotakljivo.

Rotimo Slovence, da krenejo na pravo pot. Če bodo šle stvari tako naprej, bodemo prišli ob ves ugled. Naša čast bo šla rakom žvižgat. Tisti, ki pravijo, da je grdo, nizko in brezznačajno, ako se vdano smehljamo tistemu, ki nas tepe z bičem po obrazu, so v grozni zmoti. Že enkrat smo izjavili: Dostojnost in uljudnost gre nad vse. To je steber, katerega se morajo vsi Slovenci, kmetje, delavci, učitelji, uradniki trdno oklepati.

Če se Slovenci tega ne bodo držali, bodo sami nosili vse posledice. Saj se vendar gospodje že dovolj časa pritožujejo. Gospodje so jasno povedali, da se Slovenci vedejo preveč izzivalno, da Slovenci radi žalijo, gospodje so rekli, da Slovenci preveč zbadajo in zabavljajo. Slovensko ljudstvo mora nehati s svojo zdražbarijo. Slovenski zgagarji morajo imeti bolj pri srcu red in mir dežele. Kdor moti javni red, težko greši zoper prihodnost Primorske. Zato ponavljamo in kličemo: »Bodite pridni, zakaj gospodje vas imajo radi«.

Rusija

HELSINGSFORS, 6. Javljajo iz verodostojnega vira, da so bili vstaši ob začetku leta zavzeli mesto Černigov. Po enomesečnem obleganju so ga bili boljševiki zopet osvojili. Sedaj pa da je to mesto zopet padlo v roke konjici protiboljševiškega atamana Struka (?) Moskva je od 28. februarja dalje brez novic iz Kijeva, ki ga vstaši tudi oblegajo, kakor se sliši. Člani ukrajinske sovjetske vlade, ki se sedaj nahaja v Harkovu, pravijo, da je vlada ustavila prevoz čet na Kavkaz. Trinajsta sovjetska armada, ki je bila na Krimu, se je napotila proti Harkovu. Nekoliko polkov, ki so bili dosedaj ob romunski meji, je bilo poslanih proti Kijevu.

Glasovi o revoucionarnem gibanju na vseh koncih in krajih

PARIZ, 6. Agencija Havas je prejela iz Helsingsforsa sledečo vest: Glasom neke brzojavke iz Petrograda se neredi v Petrogradu nadaljujejo. Kronstadski mornarji so se postavili odkrito proti sovjetski vladi. Po vsej Rusiji vlada globoko vrenje. Po vesteh iz Moskve se Petrograd nahaja v rokah revolucionarnega odbora, h kateremu ste se pridružili vsa posadka in vse prebivalstvo.

Resno protirevolucionarno gibanje v Petrogradu

HELSINGSFORS, 6. Ruska agencija »Union« poroča: Glasom vesti z ruske meje je zadržanje kronstadskih mornarjev napravilo na petrograjsko posadko globok vtis. Kljub strahovitemu postopanju sovjetskih oblastev se petrograjski delavci nikakor niso pomirili. Delavci so si izvolili začasen revolucionaren odbor. Ta odbor postopa sporazumno s kronstadtskimi mornarji ter je izdal ogjevit proglas, v katerem poziva delavstvo vse Rusije, naj napne vse svoje moči, da strmoglavi sovjetsko vlado.

Po sestavi novega revolucionarnega odbora so kronstadski mornarji začeli napad proti sovjetskim četam, ki držijo Petrograd in okolico. Mornarji so poskušali vreti v Orinenbaum, kjer je sedaj tretja sovjetska armada dela, ki je bila vsled revolucije mobilizirana. Bili so odbiti. Tedaj je revolucionarni odbor poslal eskadro štirih vojnih ladij, ki se je približala Orinenbaumu in bombardirala sovjetske utrdbe.

Kakor poroča neka zrakojavka iz Kronstadta, je moštvo vseh vojnih ladij priznalo oblast nove protiboljševiške vlade. Prva je dala zgled oklopnica »Petropavlovsk«, ki je po nalogu revolucionarnega odbora aretirala komisarja baltiškega brodovja Kusinina in mestnega poveljnika v Kronstadtu Vasiljeva. Moštvo je prosilo vse častnike, naj ostanejo na svojem mestu, ter je pozaprlo vse politične komisarje in člane vseh komunističnih odborov. Z druge strani pa se javlja, da je sovjetska vlada izdala odlok s podpisom Lenina in Trockega, s katerim se vsi častniki baltiškega brodovja stavijo izven zakona.

Danski list »Politiken« je objavil o protiboljševiški vstaji sledeče podatke: Število upornih mornarjev znaša približno 40.000 mož. Estonska vlada je obveščena, da je grad v Kronstadtu v rokah revolucionarnega odbora. Po drugih vesteh bi pa bil tudi Petrograd že v oblasti tega odbora. Povsod v Rusiji vlada močno vrenje. Nadaljna poročila, ki jih je razposlal kronstadski revolucionarni odbor, pravijo, da ta odbor postopa sporazumno s protiboljševiškim generalom Kozlovskim.

Krasin o odnošajih med Rusijo in in ostalim svetom

BEROLIN, 6. Krasin se je na svoji poti v London ustavil v Berolinu. Novinarjem je izjavil, da bo trgovsko pogodbo z Anglijo podpisal, ako se mu posreči doseči izpremembo nekaterih točk. Italija in Kanada — je dostavil — boste najbrže sledili angleškemu primeru. Skandinavske države, Nemčija in Amerika ostanejo za sedaj nevtralne. Rusija bo lahko tudi brez sodelovanja Francije, katere vlada je proti vsakim trgovskim stikom s sovjetsko Rusijo. Kljub temu pa skušajo nekateri francoski agenti stopiti v dotiko z Rusijo.

Londonska konferenca

Zavezniki se pripravljajo za pohod

PARIZ, 6. »Information« javlja: En angleški batalion bo spremljal francoske brigade, ki bodo zavzele Ruhrort, Duisburg in Dusseldorf. S Francozi bodo šli tudi angleški naskočni vozovi in aeroplani.

Ameriški list »New York Herald« priporoča rešitev potom razsodbe

WASHINGTON, 5. New York Herald« je posvetil uvodni članek vprašanju vojne odškodnine. List pravi, da je Lloyd Georgeova označba nemških predlogov točna in da zavezniki po pravici ne zaupajo Nemčiji. Kljub temu pa se morajo vendar vprašati, kako bo Nemčija mogla plačati toliko svoto, ne da bi pri tem propadla. Še le ko bo to vprašanje rešeno, se bo lahko razpravljalo, ali je bolje nastopati proti Nemčiji s silo ali pa jo skušati prepričati z besedo. List ne verjame, da bi napovedana prisilna sredstva imela zaželjeni uspeh, ter misli, da bi se potom razsodbe prišlo še do najboljše rešitve.

Nemci stavili nove predloge

PARIZ, 7. Posebni poročevalec agencije Havas javlja iz Londona: Londonska konferenca je stopila v odločilno dobo. Nemško odposlanstvo je včeraj popoldne izročilo nove predloge, ki jih zavezniki skrbno proučujejo. Prva seja je bila v Downing Streetu in je trajala od 19 do 21'30. Ob 22'30 je začela nova seja. Razprava o novih nemških ponudbah traja dalje.

Nemška podjetnost v inozemstvu

LONDON, 6. »Times« je izvedel, da je en član družine Stinnes kupil kovinarske delavnice v Castiglionu za 1,500.000 funtov. List vprašuje nemške odposlance na londonski konferenci, kako bodo spričo takšne ogromne operacije dokazali ubožnost nemškega naroda.

Zavezniki le obračajo pariške sklepe...

PARIZ, 7. Druga seja vrhovnega sveta, ki se je začela ob 22'30, je bila zaključena nekaj hipov pred polnoči. Zavezniki so se končno sporazumeli, v katerem zmislu bodo jutri lahko sprejeli nove predloge nemškega odposlanstva. Na prvi popoldanski seji so zavezniki razpravljali o predlogih tajnika nemškega finančnega ministrstva Schröderja. Po teh predlogih bi Nemčija sprejela zavezniške obroke za prvih pet let s tem, da bi se po tem roku nadaljni obroki lahko izpremenili, pristojbina na izvoz bi se zvišala od 12% na 30%, izdalo bi se mednarodno posojilo 8 milijard mark v zlatu, sklenile bi se trgovinske pogodbe na podlagi enakosti Nemčije z drugimi državami; vse to pa pod pogojem, da Gornja Šlezija ostane pri Nemčiji. Ta predlog so zavezniki smatrali za nesprejemljiv. Po vzpodbudi Lloyda Georgea pa so sklenili, da se bo od Nemčije zahtevalo 32 obrokov po tri miljarde mesto 42, kakor je bilo sklenjeno v Parizu. Pristojbina od izvoza bi znašala 30%, toda najnižji znesek tega doplačila bi moral biti zajamčen in bi po petih ali šestih letih znašal od 7 do 10 milijard. Glede razlike med svoto, ki je bila določena v Parizu in svoto, ki bi jo izdal novi način plačevanja, bi reparacijska komisija dobila posebno pooblastilo, da jo lahko določi.

Ni gotovo, ali ima nemško odposlanstvo zadostna pooblastila za podpis takšnega sporazuma. Vsekakor bo prihodnja seja jutri, da se Nemcem da priložnost, da sprejmejo ali odklonijo to rešitev.

Nemčija

Nemško odposlanstvo ima za seboj ves nemški narod

BEROLIN, 6. Državni kancelar Fehrenbach je v državnem zboru izjavil, da je po mnenju vlade zelo važno, da se nemški odposlanci v Londonu ne ozirajo v svojem delu potom vmešavanja v njihov posel iz Berolina. Takšno vmešavanje bi znalo imeti hude posledice. Sporazumno z državnim zborom je vlada dala nemškemu odposlanstvu nalog, naj ne stavi svojega podpisa pod obveze, ki bi jih nemški narod ne mogel izpolniti. Ta nalog ni bil izpremenjen. Vlada je prepričana, da bo minister za zunanje stvari porabil vsa sredstva, ki bi mu bila pri pogajanjih koristna. Kancelar je zaključil: Naj mi bo dovoljeno reči, da bo nemški narod častno izpolnil obveze ,ki jih njegovo odposlanstvo po najskrbnejšem preudarku podpiše; toda ravno tako naj mi bo dovoljeno reči, da bo ves nemški narod podpiral svoje odposlance, ako bi ne mogli podpisati neizvršljivih zahtev. (Dolgotrajno odobravanje in ploskanje.)

Anglija

Za rešitev egiptovskega vprašanja

KAIRO, 6. Maršal Allemby je dne 26. februarja sporočil sultanu odlok, da naj se imenuje sultanovo odposlanstvo, ki bo šlo v London, da bo zahtevalo, naj se dosedanji protektorat odpravi in nadomesti z novo uredbo, ki bo varovala zakonite koristi Anglije in drugih držav ter zadovoljevala egiptovsko ljudstvo.

Grška

Gunnaris poklican v London

ATENE, 6. Grški ministrski predsednik Kalogeropulos, ki je v Londonu kot grški zastopnik na londonski konferenci, je povabil ministra Gunnarisa, naj pride nemudoma v London. Misli se, da je to povabilo v zvezi z nadaljevanjem pogajanj o grškem vprašanju. Službo ministrskega predsednika bo začasno opravljal finančni minister Papadakis. Zbornica za nekoliko časa ne bo imela sej.

Ogrska

Ogrska ne da Avstriji Zapadne Ogrske

BUDIMPEŠTA, 6. Minister za zunanje zadeve Gratz je v odgovoru na neko vprašanje o Zapadni Ogrski izjavil, da mu ni nič znanega o tem, da bi bila konferenca poslanikov sklenila le nezнatno izpremembo meje med Ogrsko in Avstrijo. Ta sklep bi bil v nasprotju z izjavami, ki jih vsebuje nota, s katero je bila mir. pogodba, poslana Ogrski, kakor tudi z noto posl. konf., ki je bila ogrski vladi poslana v mesecu januarju. Odcepitev zapadne Ogrske bi povzročila popolno gospodarsko propast nje prebivalstva, ker bi Ogrska bila v tem slučaju prisiljena zapreti Avstriji svoje meje. Minister je zaključil rekoč, da upa, da se mu bo morda vendar posrečilo se z Avstrijo sporazumeti.

Češkoslovaška

Rojstni dan predsednika Masarka

PRAGA, 7. Zdravje predsednika Masaryka se je v toliko zboljšalo, da je danes v ponedeljek prilikom svojega 71. rojstnega dneva bil v stanu sprejeti diplomatski zbor,predsednika zbornice in senata ter predsednika vlade.

Pogajanja med Češkoslovaško in Avstrijo

PRAGA, 7. Češkoslovaški minister za trgovino Hotovec je imel z avstrijskim ministrom Heindelom pogovor o pogajanjih za sklenitev trgovinske pogodbe med Češkoslovaško in Avstrijo. Razne komisije začnejo svoje delo dne 17. t. m. na Dunaju in v Pragi.

Semenj vzorcev v Pragi

PRAGA, 7. Semenj vzorcev bo zaključen jutri. Sklenile so se številne kupčije. Galicija je naročila mnogo poljedelskih strojev, Romunska volnenih in koženih izdelkov, Avstrija toaletno blago, Jugoslavija obutev, kemijske izdelke in aluminijeve priprave in Danska električne svetilke.

V slovenski družini slovenski jezik!!

Boj med Rusi in Angleži za gospodstvo v Aziji

II.

Stoletne ruske težnje po odprtem morju so postajale v zadnjih letih pred izbruhom svetovne vojne vedno silnejše. Velikansko rusko carstvo je potrebovalo svoboden izhod na morje. V angleškem interesu je bilo, da dobi rusko stremljenje duška na taki točki, kjer bi to najmanj škodilo angleškim koristim. Skratka, Angležem je bilo izbirati pri tem med Črnim morjem in Perzijskim zalivom. Zato so končno priznali Rusom Carigrad. Do tega koraka se je Anglija odločila ne samo zato, da bi odvrnila rusko stremljenje od svojih morij, temveč pridobiti si je morala dragoceno rusko pomoč v svetovnem spopadu z Nemčijo, ki se je tedaj bližal.

Zato se moramo ozreti nekoliko nazaj v politično življenje Evrope, ki je privedlo Angleže do zveze z Rusijo.

Po nemško-francoski vojni l. 1871. je postala Nemčija politična velesila in kot taka politično središče evropske celine. Gospodarska moč nemške države se je vsled naglega in silnega razvoja nemške industrije tako povzdignila, da se je nemška samozavest izpremenila v brezmejno ošabnost in nadutost. Vladajoči razredi v sosedni Avstro-Ogrski so bili Nemci, ki so tudi to državo podredili vsenemškemu stremljenju po svetovnem nadvladju. Takozvano politično ravnovesje Evrope je ta kompaktna nemška sila zrušila. Francija se je po l. 1871. vkljub za tedanje razmere zelo visoki vojni odškodnini gospodarsko kmalu opomogla. Začela pa je iskati tudi bojnega zaveznika proti še vedno grozeči nemški nevarnosti in našla ga je v Rusiji. Slovanska politika Rusije na Balkanu je ohladilo prijateljsko razmerje med njo in podonavsko monarhijo.

In v l. 1892. je prišlo do formalne zveze med Francijo in Rusijo. Politično ravnovesje Evrope je bilo zopet vzpostavljeno.

Angleška je spočetka skoraj brezbrižno prisostvovala naraščanju nemške sile na evropski celini. Toda polagoma so Nemci v svoji nadutosti začeli dražiti tudi angleške živce. Ko je Španija v vojni z Združenimi državami izgubila svoje zadnje kolonije, je Nemčija kupila od nje Karolinsko otočje. O priliki bokserske vstaje na Kitajskem je Nemčija prav krepko povzdignila svoj glas ter zahtevala gospodarske in vojaške koncesije v družbi ostalih velesil. V angleško-burski vojni so nemška javnost kakor tudi nemški oficielni krogi simpatizirali z Buri. Istočasno so Nemci širili svojo propagando na turškem vzhodu ter izpodrivali ugled Anglije. L. 1903. je dobila Nemčija od Turčije dovoljenje za gradnjo bagdadske železnice, ki se je imela podaljšati do Indije. Istočasno s temi pogodki so Nemci pričeli z gradnjo vojnih ladij v velikanskem obsegu.

Po nesrečni vojni z Japonsko je bila Rusija tako oslabljena, da se je politično ravnovesje v Evropi vnovič premaknilo v nemško korist. Ta položaj je Nemčija izrabila proti Franciji s tem, da se je vmešala v francoske maročanske zadeve. Francija, ki je smatrala tedaj Maroko že za svojo kolonijo, se je komaj izognila vojni. Prišlo je do znamenite konference v Algesirasu. Nemčija je tu doživela diplomatičen poraz, ker je imela Francija Italijo in Anglijo na svoji strani. Zadržanje Nemčije je bilo po tej konferenci še bolj grozeče in se obračalo očito proti Angliji. Zato se je Anglešká l. 1907., kakor smo že omenili, pogodila z Rusijo v perzijskem vprašanju ter se tako približala dvozvezi med Francijo in Rusijo, iz katere se je razvil trosporazum ali takozvana ententa, ki je bila protiutež trozvezi ali pravzaprav osrednjima državama. In v tem sporazumu je Rusija pridobila dovoljenje obeh zaveznic za uresničenje svojih stremljenj v Črnem morju.

Toda svetovna vojna je zrušila caristično Rusijo z njenim odkritim imperialističnim programom. Revolucija je tudi pometla z vso zapadno politiko Rusije. Angliji je bil deloma po godu takšen konec njene nekdanje tekmovalke v Aziji, zakaj padla je obveznost glede Carigrada.

Ko pa je vojna končala s popolnim porazom Nemčije, je bila Anglija rešena vseh velikih skrbi za nekaj časa. Nadvidezno se je Angliji vojna sijajno izplačala. Zakaj obe silni državi, ki sta ogrožale njene politične in gospodarske pridobitve v Aziji in Afriki sta ležali na tleh, strti v prah. To je bil tako idealen položaj, o katerem ne bi se bilo ob začetku svetovne vojne l. 1914. sanjalo niti najbolj optimističnemu angleškemu šovinistu.

Ta brezskrbnost pa je bila kratkotrajna. Boljševiška vladavina, ki se je izkazala tako radodarna napram vsem obrobnim narodom nekdanje carske Rusije, se je polagoma utrdila. Premagala je vse domače in tuje sovražnike ter se začela uveljavljati tudi v svetovni politiki.

Že dve leti se bori ruska boljševiška vlada, da bi jo zapadne vlasti pripoznale. Toda Francija, ki jo skrbe pred vsem carističnemu režimu posojene miljarde, je odkrita in neizprosna sovražnica sovjetske vlade. Toda veliko nevarnejša je Rusiji Anglija s svojim bolj prikritim rovarenjem proti nekdanji zaveznici. Anglija je zopet vodnica vseh protiruskih stremljenj v Evropi in Aziji. Slej-koprej je njen smoter Rusijo kolikor možno oslabiti in razkosati ter jo napraviti za vse večne čase neškodljivo.

Toda tudi sedanja Rusija je začela kazati zobe Angliji. Po neizmernih izgubah, ki jih je Rusija pretrpela v svetovni vojni in v dobrih dveh letih meščanske vojne, se je pričela dvigati. Njeni številni domači in tuji sovražniki so jo prisilili, da se je oborožila. In danes moremo trditi, da razpolaga z največjo vojaško silo v Evropi. Kdor ima moč, ima tudi spoštovanje. In Anglija se je začela pogajati z Rusijo in po dolgem kolebanju utegne priti v kratkem do obnove trgovskih zvez, če ne pride kaj novega vmes.

Rusi so že zagrozili Angležem, da jih bodo potipali tam, kjer jih največ boli, t. j. v Indiji, če ne pride do miru. In da se Angleži prepričajo, da niso te grožnje prazne, so preplavili Indijo z boljševiškimi agitatorji. Boljševiško gibanje pa grozi že samo na sebi, da pomete z angleškim gospodstvom. Sicer pa ima Rusija na razpolago velike armade, ki jih bodo indijski narodi z navdušenjem sprejeli v boju proti angleški gospodi.

Pred kratkim so Rusi sklenili s Perzijo dogovor, po katerem so se odpovedali vsem političnim in gospodarskim predpravicam, ki jih je imela tam Rusija po znani pogodbi iz l. 1907. Pripoznali so popolno neodvisnost Perzije. S to diplomatično potezo so si pridobili prijateljstvo te velike azijske dežele ter zadali indirektno Angležem občuten diplomatičen udarec. Nekaj podobnega so storili tudi na Kitajskem. Sploh so si pridobili prijateljstvo in naklonjenost vseh po evropskem imperializmu tlačenih narodov v Aziji. Ta veliki plus v ruski azijski politiki tvori v angleški politični bilanci zelo občuten minus.

Vsekakor si je Rusija pripravila ugoden teren za svoj nastop proti angleški sili v Aziji, za slučaj, da bi bila vsled gospodarskega in vojaškega pritiska v Evropi prisiljena iskati svojo rešitev v drugi smeri.

Ruske čete do sedaj niso še prekoračile svojih meja v Aziji, toda ni izključeno, da se utegne tudi to zgoditi.

Zopet krožijo glasovi o novi pomladanski ofenzivi zapadnih vlasti proti boljševiški Rusiji. Če se bodo te govorice uresničile, tedaj bomo brez dvoma prisostvovali velikemu spopadu Anglije in Rusije v Aziji. Rusko vojaštvo bi bilo v tem slučaju dobrodošla pomoč indijskemu in perzijskemu ljudstvu, ki ječi pod angleško pestjo. Usoda boljševiške Rusije bi se tedaj odločevala na daljnih azijskih bojiščih.

Vendar pa se bodo Angleži takrat še brškone premislili in ne bodo tvegali tako nevarne igre, v kateri bi utegnili mnogo izgubiti. Zakaj tišče jo še druge težke skrbi razen ruskih. Zato bodo zapadne vlasti rajši pripoznale sovjetsko vlado in Anglija bo z mirovno politiko potolažila sedanje voditelje ruskega naroda.

Odločilni boj med Angleži in Rusi za gospodstvo v Aziji se bo odločeval v bolj oddaljeni, neznani bodočnosti.

Važna pojasnila za volitve

V predstoječem **reklamacijskem postopanju** glede volilskih imenikov za volitve v rimsko poslansko zbornico v novoanektiranem ozemlju bi se utegnila pojaviti razna vprašanja, tičoča se **domovinske pravice.**

1. Uradoma so se imeli vpisati v volilske imenike samo tisti, ki so rojeni na našem ozemlju in imajo tu domovinko pravico že od časa 24. 5. 1915 in ne zgolj radi svoje javne službe.

Domovinska pravica, ki izvira iz takšne službe, se označuje posebno v tržaških domovnicah kot pravica iz **§ 10** novele k domovinskemu zakonu. Ugotovil sem, da tržaški statistični urad rabi to označbo (»ex § 10«) ne samo za domovnice javnih uslužbencev samih, nego tudi za domovnice njihovih otrok. To je pa popolnoma zgrešeno in nezakonito. Opozoril sem na to g. ravnatelja tržaškega statističnega urada, a treba je opozoriti na to volilce po vsem ozemlju, ker je prav lahko mogoče, da so v eni ali drugi občini izpustili sinove javnih vslužbencev, češ da je tudi njihova domovinska pravica le »ex § 10«, a kar je še hujše, utegnilo bi se tudi zgoditi, da bodo odklanjali reklamacije za vpis sinov javnih vslužbencev, češ da je njihova domovinska pravica glasom priložene domovnice zgolj ex § 10, oziroma, da bodo na podlagi takih domovnic ugajali reklamacijam za izbris

sinov javnih vslužbencev. Proti takemu postopanju bi se pa moralo nastopiti z odločnim protestom.

Otroci javnih vslužbencev imajo namreč svojo domovinsko pravico v občini, v kateri jo je imel njihov oče kot javni vslužbenec za časa njihovega rojstva. Ta njihova domovinska pravica izvira po jasni zakonovi določbi **ne iz javne službe nego iz rojstva.** Res je, da se v primeru očetovè premestitve na drugo službeno mesto preminja njihova domovinska pravica ž njegovo vred, ali to samo, če očeta premestijo **pred** njihovo polnoletnostjo. Če ga pa premestijo šele, ko so otroci polnoletni, se domovinska pravica otrok ne menja in ostaja ista, ki so jo imeli ob rojstvu. Ženina domovinska pravica se na primer tudi ravna po moževi, brez ozira na to, ali moževa izvira iz javne službe ali iz drugega naslova, in brez ozira na ženino nedoletnost ali polnoletnost. Toda tudi glede ženine domovinske pravice priznava zakon kot **poseben** naslov **možitev;** ne razteza torej na ženo enostavno istega naslova, ki ga ima mož za svojo domovinsko pravico.

Potemtakem je jasno, da § 10 v domovnicah sinov javnih vslužbencev ni na mestu. Zahtevati je, da se takim potrdi domovinska pravica ne iz naslova § 10 nego iz naslova rojstva; da se torej taki — če imajo druge zakonite pogoje — vpišejo v volilske imenike, oziroma da se zavrnejo reklamacije naperjene proti njihovemu vpisu.

V ostalem govorijo zakonove določbe o volilni pravici in o pridobivanju italijanskega državljanstva (z ozirom na aneksijo našega ozemlja) dovolj jasno. Izključeni so, kolikor se tiče domovinske pravice, samo tisti, ki so jo pridobili v anektiranem ozemlju šele po 24. 5. 1915. ali zgolj po **svoji** javni službi, torej po svoji, ne pa po službi svojega očeta.

Končno je treba opozoriti še na sledeče. Desetletno bivanje se za pridobitev pravice do sprejema v občinsko zavezo šteje šele od polnoletnosti. V primeru zopetne izselitve iz nove domovinske občine je treba uveljaviti to pravico najdalje v treh letih; ta pravica pristoja tudi vdovi in otrokom po soprogu, oziroma očetu, kateri je po desetletnem bivanju umrl, ali se mora tudi ravnotako najdalje v treh letih (po soprogovi, oziroma očetovi smrti uveljaviti, četudi to ni izrečno v zakonu določeno. Dosedanja domovinska občina pa, ki bi bila s pridobitvijo domovinske pravice po desetletnem bivanju njenega pripadnika v novi občini razbremenjena, lahko uveljavlja pravico do sprejema v to občino še polnih pet let po njegovi zopetni izselitvi iz te občine, oziroma po njegovi smrti.

4. V gornjem se govori samo o onih, ki so se imeli uradoma vpisati v volilske imenike, o onih torej, ki so postali z aneksijo po rojstvu in domovinski pravici **samiobsebi,** kakor bi se juristično reklo: **ipso iure,** ali kakor se nekam netočno pravi v dotičnih zakonovih določbah: **di pieno diritto** italijanski državljani.

Od teh bi se bili smeli izpustiti iz imenikov samo tisti, ki so že optirali v zmislu mirovne pogodbe za drugo državo, na primer tisti Slovenci, ki bi se bili odločili za državo svoje narodnosti in za izselitev iz našega ozemlja v njo. Treba je pa povdariti, da se opcija ne izraža na kakršenkoli način, na primer samo z bivanjem v dotični državi ali z izražanjem svojih simpatij za njo ali podobno. Opcija je marveč formalen čin, ki more imeti pravne posledice, če se izvrši v predpisani obliki nasproti pristojnemu oblastvu.

Domače vesti

Mi in Italijani. Pod naslovom »Mi in Slovani« odgovarja glasilo tukajšnjih republikancev v svojem zadnjem izdanju na naša **izvajanja,** kjer smo obrazložili razloge, radi katerih smo mi na strani italijanske ljudske stranke v borbi za svobodno šolo! Odgovarja nam mirno in stvarno, kar je redko v sedanjih časih tako podivjenih političnih in socialnih bojev. Saj pača ta način polemike, da je še ljudi blago volje, ki stremijo po velikem cilju mirnega sožitja med človekom in človekom, narodom in narodom. S posebnim zadoščenjem smo čitali odstavek, kjer »Emancipazione« lojalno priznava, da imamo mi svoje posebne razloge za to, da v vprašanju svobodne šole soglašamo z italijansko ljudsko stranko. S tem priznava, da smo prisiljeni v to po vsem dosedanjem postopanju z našim šolstvom. Lojalnost za lojalnost! Tudi mi verujemo zatrdilu, da tukajšnji republičani niso iz strankarskih ali volilnih razlogov za to, da naj jugoslovenski državljani Italije uživajo enake pravice in nosijo enake dolžnosti z drugimi državljani, marveč da je to zahteva v njihovem programu, ker mislijo, da bi bilo mirno sožitje in sodelovanje obeh plemen na tem ozemlju le v blagor Italije in italijanskega naroda. — »Emancipazione« piše: »Z **Giuseppe Mazzinijem** in **Nikolajem Tommaseo** verujemo tudi mi, da je med Slovani in Italijani možno trdno prijateljstvo, oprto na skupne interese. Zato bi danes — ko smo dosegli svoje narodno ujedinjenje — hoteli, da bi se v ta namen (za prijateljstvo s Slovani) zavzele vse stranke, ki jim je blagor Italije res na srcu. Žal pa, da temu ni tako.« Krepkejšega argumenta za svoj nazor ni mogla »Emancipazione« poiskati v boj, nego je v sklicevanju na Mazzinija in Tomaseo: velikega Italijana in velikega Dalmatinca - Jugoslovena Mazzinija, temu navdušenemu borilcu za svobodo Italije in ujedinjenje italijanskega naroda. Mazzinija, ki ga je po njegovi smrti — dne 10. marca 1872 — slavilo vse časopisje in proglavljalo njegovo nesebičnost, samozatajevanje, njegov idealizem in njegove zasluge za Italijo: Mazzinija, temu duhu, kakor jih je le malo rodila italijanska mati, ne more očitati nihče, da ni bil dober in zvest Italijan zato, ker je v mnogih spisih in govorih govoril svojemu narodu: **veličina tvoje bodočnosti je na strani Slovanstva!** in Nikolaju Tommaseo, rodom Šibenčanu, ki je izvršil nauke v Italiji, kjer je deloval kot publicist in pisatelj, ki je srbsal neštevilo dragocenih del v italijanskem jeziku in s tem neizmerno obogatel italijansko literaturo; ki je velik del svojega življenja preživel v Italiji, ki je bil somišljenik in soborec Mazzinija, za iste ideale; ki je v Italiji, v Firenci — leta 1874., dve leti za Mazzinijem — tudi umrl: temu velikemu Jugoslovenu pač ne bo nikdo hotel podtikati sovraštva proti Italiji ali italijanskemu narodu! »Emancipazione« piše dalje: »Če »Edinost« res in iskreno smatra prijateljstvo med obema plemenoma za potrebno, bi mogla delovati na svojem polju, kakor **mi** delujemo na svojem, da se zaseje zdravo seme bratstva italijansko - slovanskega.« K temu moramo izjaviti, da se mi ne borimo proti italijanskemu narodu, temveč le za svojo pravico. Mi se ne borimo proti italijanskemu ljudstvu, pač pa smo se mi vedno neizprosno borili le proti tistim, **ki so nas sovražili iz nas žalili v naših najsvetejših čutstvih!** Eno naj se ne zahteva od nas: **da bi morali mi položiti na žrtvenik svoje narodno dostojanstvo in svojo čast, svoj obstanek, svoje narodno življenje!**

Ali prihaja res streznenje? V sobotni številki smo opozorili v uvodniku, kako sta začela »Era Nuova« in »Piccolo« prilivati nikoliko vode v penečo se kupo strasti. Želela sta, da bodi konec podivjanim bojem z razdevanjem in uničevanjem lasti političnih drugomišljenikov. V nedeljsko svojo številki je »Piccolo« posnel glavne misli iz našega članka, ne da bi kaj pripomnil, ali čemu oporekal. Ali smemo morda to dejstvo smatrati kot ugoden znak, da so se gospoda rea nekoliko streznili?! Čas bi bil že res.

† Floriano Beuzzar. Minoli teden so pokopali 19-letnega mladeniča, ki so ga zločinsko umorili socialisti v Kanfanaru, ko se je vračal z izleta v Pulu. Umrili so ga, ker je bil fašist in so ga smatrali za sokrivega za vse požige, ki so upepelili v Italiji okrog dvajset delavskih domov. Fašisti so mu priredili krasen pogreb in vse meščansko časopisje je hvalilo pokojnega Beuzzarja za idealnega Italijana. Nek dnevnik je celo zapisal besede: »Bil je mladenič, ki ni nikdar ratajil svojega prepričanja in svojega italijanstva.« Vse to bi bili odobravali, ko bi ne vedeli, prvič, da sta oče in mati pokojnika goriška Slovenca, drugič, da je pokojnik govoril o starši slovenski, tretjič, da se je pisal do pred kratkim Cvetko Bevčar in četrtič, da je bil do lani navdušen pripadnik slovenskega rodu. Kaj naj mislimo o pokojniku? Ne damo odgovora. Pač pa se vprašamo, kako bi sodili o Lahu, ki živi v Splitu in bi takoj po izvršitvi rapallske pogodbe, po kateri pripade to mesto Jugoslaviji, o katerem je bilo znano, da je bil vnet Lah in bi kar hipoma prešel k Nar. obrani itd.?

Oblastvu na znanje. Včeraj sem se podal na **mestni magistrat, da plačam davek na dvokolo** za tekoče leto. Stvar je bila nalahko odpravljena. Uradnik mi je izročil priprosto marko iz aluminija, ki naj jo pribijem na kolo in zahteval deset lir, ki sem mu jih takoj odštel. Nato sem odšel. Vprašam pa oblastvo: Zakaj mi niso dali kakega **pismenega** potrdila, da sem zares plačal davek? Ako se marka s kolesa zgubi ali pa če mi jo kdo odnese, s čim naj se izkažem pri oblastvu, ko me potirja? Zakaj na oblastvu ne vodijo vsaj zaplenika o vplačilih? Uradnik me ni vprašal ne po imenu, ne po poklicu in ne stanovanju! Ali ne ve oblastvo, da bo vsaka druga kleparska delavnica postala majhna tovarna za izdelovanja takih mark, ki pa ne bodo stale deset, ampak morda le pet lir in še manje. — Tržaški delavec.

Iz Rojana. Kakor pada pod brušeno kosо krepkega kosca cvet in suha trava, tako pada pod krutо smrtno kosо v brezmejno večnost mlado in staro. Preselila se je v večnost po kratki bolezni in šia po plačilo za svoja dobra dela rojančanom priljubljena, dobroznana, bogoljubna narodna gospa Josipina vdova Perić stara 58 let iz ulice Vernelliis 500. Res, kratki so dnevi življenja za nas, hitro nam zgine določeni čas. Bog ji daj večni mir in pokoj in večna luč naj ji sveti! Nasvidenje nad zvezdami! — Sorojak.

Društvene vesti

Učiteljstvo sedanjega okraja Vipava se vabi na važen stanovski sestanek dne 10. t. m. v Vipavo ob 10. uri dop. v hotelu »Adrija«. Pogovoriti se hočemo o napovedani deželni učit. konferenci, na kateri se bodo sklepale za učiteljstvo in šole zelo važne zadeve.

Iz tržaškega življenja

Otrok se je našel. V nedeljo popoldan se je izprehajal g. Merkj Talli po gozdu na Trsteniku. V gozdu je našel 7-letno deklico, ki je zgrešila pot proti domu. G. Talli se je usmilil deklice ter jo odpeljal v stanovanje svojega prijatelja Kobana, v ulici Giulia št. 14, četrto nadstropje. Deklica, ki je najbrže hči kakega železničarja, je oblečena v svetlo - modro oblekco. Kdor pogreša deklico, naj se obrne na gorlomenjeni naslov.

Trije ponesrečeni napadi na tovarno testenin v Trstu

V nedeljo zvečer okoli 12 ure je prihrumela pred tovarno testenin, v ulici Viale dell' Ippodromo večja skupina mladeničev. Oboroženi so bili z debelimi palicami. Majhna skupina teh mladeničev je šla po celi ulici ter ugašavala obcestne svetilke. V teku par minut je bila vsa okolica pred tovarno v temi. Na prvi mah se je dalo sklepati, da nameravajo mladeniči, opustošiti tovarno. Mladeniči so se nekaj časa na tihem pogovarjali. Kmalu za tem so začeli razbivati po vratih glavnega vhoda v tovarno. Tu niso mogli vdreti, kajti vrata, ki so železna so bila trdno zaprta. V tovarno so vrgli tudi bombo, ki je razpočila z glasnim pokom. Kmalu je bila vsa okolica tovarne na nogah. Mladeniči so streljali tudi s samokresi proti tovarni. V tistem času ni delal nihče v tovarni razven nekaj nočnih čuvajev, ki so telefonično pozvali vojaštvo na pomoč. Kmalu za tem sta pridrvela pred tovarno dva tovorna avtomobila, iz katerih je izstopilo večje število orožnikov. Orožniki so streljali na napadalce ter jih zasnali. Tudi s strani napadalcev je bilo slišati več strelov. Ranjen ni bil nihče. Vojaštvo je zastražilo tovarno. Ob 4 in ob 5 uri so skušali mladeniči vnovič napasti tovarno. Napad je bil odvrnjen. Tudi pri tem napadu je bilo slišati več samokresnih in puškinih strelov.

Aretirana sta bila dva delavca, ki sta na sumu, da sta se nahajala med napadalci...

Pozneje se je izvedelo, da so hoteli mladeniči napasti tovarno zato, ker so v njej usluženi delavci, ki so vpisani v zvezi bojevnikov, ali fašistov.

Borzna poročila.

Tečaji:
V Trstu, dne 7. marca 1921.

Jadranska banka	390
Cosulich	428
Dalmatia	330
Gerolimich	2185
Libera Triestina	658
Lloyd	1760
Lussino	1990
Martinolich	288
Oceania	440
Premuda	462
Tripcovich	480
Ampelea	69
Cement Dalmatia	412
Cement Spalato	373

Tuja valuta na tržaškem trgu:
V Trstu, dne 7. marca 1921.

Neprepečatene krone	4.50—	5.—
avstrijsko-nemške krone	4.25—	4.75
češkoslovaške krone	34.—	34 50
dinarji	74.50—	75.
leji	35.—	35.50
marke	44.—	44 50
dolarji	26.70—	26 90
francoski franki	195.—	196.—
švicarski franki	452.—	454.—
angleški funti papirnati	105 50	106.—
angleški funti, zlati	116.—	117.—
rubli	11.—	13.—
napoleoni	92.—	94.—

ZA NARODNI OBRAMBNI SKLAD

— Trnovo - Bistrica, II. izkaz L 4,806'—. Živeli!!!

— Dva novodošla trpina v Trstu po Bazovcu L 50'—. Skupna svota do danes L 14.879'—; Dinarjev 40'—.

†

Po kratki in mučni bolezni v 59. letu svoje dobe je zdihnila svojo blago dušo

Josipina vdova Perić

zapustivši v najglobokejši žalosti svoje hčere **Josipino** por. **Jevšček, Amalijo** por. **Fuk, Marijo** vdovo **Brass,** svaka **Franca, Josipa in vnuke.**

Pogreb predrage pokojnice se bode vršil v torek ob 14 popoldne iz hiše žalosti Rojan Vernicllis št. 500.

Trst, 7. marca 1921. (210)

Veliko pogrebno podjetje Capellan Corso V. E III. 45

ZAHVALA

Podpisani izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so na katerikoli način pomagali naši nebi tolmi materi

Ivani Poljšak

ob njenih zadnjih urah življenja, posebno še preč. duhovščini in g. nadučit. ter cerkvenemu pev. zboru za ganljive žalostinke pred hišo žalosti, v cerkvi in na pokopališču ter vsemu občinstvu, ki je počastilo našo ljubljeno mater ob lepem sprevodu na peti v večnost.

STEGOVCI, dne 4. marca 1921.

209 ŽALUJOČI SINOVI.

MALI OGLASI

se računajo po 25 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink beseda Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo plača polovično ceno.

POSTELJA se odda poštenemu možkemu, Via Scorcola S. Pietro 35, vrata 2. 374

LJUBLJANSKI vozič po najnižji ceni prodа Gulič, Settefontane 23. 375

SLUŽKINJO za kavarno in hišo se išče. Via Torre bianca 21. IV. Bjeker. 377

DUHOVNIK na deželi išče gospodinjo. Ponudbe pod »J. S.« na upravništvo. 376

VDOVA z otrokom, želi znanje z gospodom 45 - 50 let. Le resne ponudbe v italijanskem in nemškem jeziku pod »Lojzka« na upravništvo. 378

ŠTOKOVA TRGOVINA sprejme dečka iz poštene družine za raznovrstna dela. 382

KOVAČ nekoliko izučen v mehaniki, z nekoliko gotovine, želi vstopiti kot družabnik ali pa sprejme kako stalno službo. Reflektira na službo objavljeno pod »Vodna moč«. Naslov pri upravništvu. 379

MALA meblirana sobica v bližini ul. Coroneo, se išče. Ponudbe pod »Jugoslovenac« na upravništvo. 380

SLUŽBO iščem kot sobarica, tudi provizorično. Marija Knez, Piazza Leonardo da Vinci 2, vrata 11. 381

KRASNO STANOVANJE v Opatiji se odstopi s prodajo pohištva treh sob, glasovirja in kuhinje. Pojasnila v vili »Artemis«, Milan. 383

KROJAČNICA Avgust Štular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 395

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 25

ŽGANJARNA F. Pečenko v Trstu, ul. Scala Belvedere št. 1, prodaja na drobno in debelo pristna vipavska vina in teran, razno žganje in sladke mešanice po zmernih cenah. Priporoča se sl. občinstvu. 4

LEKARNA V NABREŽINI ima za šibke, malokrone in rakitične otroke: **Emulsion** metoda »Scott« z železom; Pristno **ribje olje** prve vrste. — **Sirup,** sestavljen iz raznih trav **za kašelj in za moč.** — Proti **malariji:** krogljice in tekočina **kinina,** tinktura železa in »Vino ferro china«. — Krogljice »Brera« in **»Švedske kaplice«** (specijaliteta) za želodec in apetit. — Najboljša osveževalna limonada »Rože« vedno sveža. — **Mazilo** in **fluid proti revmatizmu.** — Obliži (cerotti) za hrbet in kurjo oči ter druge tu- in inozemske specijalitete. 282

UBIRALEC in popravljalec glasovirjev in harmonijev Andrej Pečar, Trst, ul. Coroneo 1, V. 333

URADNICA išče sobico pri dobri družini. Ponudbe pod »Resna« na upravništvo. (372)

INVALID vešč slovenskega in nemškega jezika želi stopiti v službo in sicer za vratarja ali čuvaja ali kaj dodobnega. Naslov pri upravništvu. (334)

GOSPODIČNA (bivša pisarniška moč) izurjena v šivanju, išče primerne službe. Pisati na upravništvo pod »Goričanka«. (373)

20LETNA gospodična želi znanje z bogatim, dobrim gospodom. Ponudbe pod »Tajnost« na upravništvo. (371)

HIŠICA v krasni legi mesta se proda, cena ugodna. Ul. Madonnina 4 II. od 15—16. (370)

PETNADSTROPNA hiša se proda za L 160.000 ul. Madonnina 4 II. (369)

NOV VOZ, trpežen in lahek se proda. Pliskovica štev. 21. (366)

200 DEBELIH HRASTOV, za vsako uporabo, ima na prodaj Fran Kebe, Goče št. 31 pri Vipavi. (363)

ŽGANJE na drobno in debelo, posebno pristen slivovec, dobite v žganjarni, ulica Trento 18, Fran Szolik, lastnik. 31

DVA MIZARSKA POMOČNIKA sprejme v trajno delo, Franc Čelan, Postojna. 322

Na prodaj je sto hl izbornega vinu bel ga in črnega. 319
Med tem sortirani burgundec 20 hl kabernet-črno 15 hl.
Gospodar. društvo v Bermu, p. Pazin-Istra

Dr. G. MANZINI
je odprl svoj ambulatorij
v Ajdovščini v bližini Jochmannovega mlina
in 211
sprejema vsak dan od 9 do 12

Samo na debelo za preprodajalce!
Trakovi, moške in ženske nogavice, rohci, čistilo za čevlje Brill, Ecla, Lift, različni glavniki, šp ga, diseča milo, kratače, vzmetne zaponke, igle in sukanec, žensko perilo, gumbi, cigaretni papir, pismen papir i. t. d.
S. Nicolo 19 GIACOMO LEVI S. Nicolo 19

Plačam L 180.— in tudi več za lepe zimske kože KUN
(belic in rumenic).
Kupujem tudi kože lisic, vider, dihujev itd. po najvišjih cenah.
Za večje množine pridem osebno na lice mesta.
Pišite takoj na **D. WINDSPACH, Trst, V. Cesare Battisti** (Stadion) **št. 10, I. nadstropje** (190

Prodaja kmetijskih strojev in orodja
France Kavčič iz Št. Vida pri Vipavi bo prodajal na sejmu 14. marca t. l. potom prostovoljne javne dražbe vse svoje kmetijske stroje in orodje, kakor: kosilni stroj, velike travniške grablje, ročno mlatilnico, slamoreznico, Sackov plug, 3 kmetijske vozove z vso opravo in več ročnega orodja. (204)

KRONE plača vedno par c-nt. več nego vsak drugi — kupec, edinole — **Alojzij Povh,** trgovina Piazza Garibaldi št. 3, tel. 3-29 (pri jug Barriera) (11

POZOR.
Kdor hoče kupiti **vrvi,** strange, oglavje, (Halftre), opasivnice, **vrvi** za zvonove in stolpene ure, sploh vse v mojo stroko spadajoče potrebščine, naj se obrne na
staroznano vrvar o v P stojno Alojzij Vagiteka, vrvar. 178

Naznanjajoč naše preselitev iz Via S. Francesco 9 v ul. **Coroneo št. 13,** si dovoljujemo ob tej priliki opozoriti cenj. gg. trgovce in gostilničarje na izredno ugodeu nakup
ČEŠKE STEKLENINE
Cilindri, raznovrstne steklenice in kozarci za vino, pivo in žganje, šipe, raznovrstne svetilke in druga kuhinjska posoda, vse po konkur. ceneh
DEBIASIO & DOMENIS
165 Trst, Via Coroneo 13, tel. 12-34

: JADRANSKA BANKA :
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu

PODLISTEK

TUJINEC (75)

Kolikor se spominja, sta mu roditelja živela vedno v sporu. Mati mu je umrla zgodaj, oče njegov pa je bil čuden človek. Pehal se je samo za denar, da bi sinu preskrbel srečo in boljše življenje, nego je bilo njegovo. In delal je, kar se je zmislil, ob napornem delu in lovu za srečo.

— Ni pa mislil, da sreče ni treba iskati, marveč da prihaja sama, ako jo čakaš vztrajno na istem mestu! — mu je šinila silno v glavo, ker se je srdil tudi na njega, ki mu je s trudom preskrbel brezskrbno življenje.

Spominjal se je, kako mu oče ni hotel prižgati sveč za Božič, in kako se je prepiral s pokojno materjo, svojo ženo, kos je nekoč v Jagodnjaku razsula po hiši slamo in hotela priločiti »badnjake« na ognjišče rekši: »Naj se ve, da je Božič tudi za nasle — In potem, kako se je oče razsrdil, zapovedal, naj pometejo slamo, a božična polena razsečejo, ker da ne more trpeti nečistosti in dima v hiši. In spominjal se je, kako je tisti božični večer končal z jokom in je odšel z materjo v posteljo celo brez večerje, a oče je odšel v gostilno, kjer so bili tudi drugi, ki so bili zaposleni pri gradnji nove vaške cerkve. Potem se je spominjal tudi mnogih drugih dogodkov, kakor n. pr. tudi slučaja, ko oče njegov ni hotel, da bi blagoslovili velikonočne grižljaje, marveč je vse pobral in poduril neki beračici, a na Veliki petek je odklonil ribo in pripravil sebi kos mesa, rekši, da noče imeti v hiši nikakih čudnih običajev.

Rogal se je tedaj kmetom in vsemu, kar so storili, češ, da ne more trpeti praznoverstva in predsodkov, a njemu je povdarjal vedno, naj bo razumen in človek kakršen je on, ki je iz nič nabral tinčke in more sedaj zapovedovati, a v vsakem kraju, kamor prihaja, ga spoštujejo in zavidajo.

Še le mnogo kasneje je videl Stanko, da ni tako in razumel je materine solze, ki so mu bile tedaj zagonetno in so ga včasih jezile istotako kakor njegovega očeta.

Spominjal se je tudi tega, kako ga je mati poučila v postelji in mu začela pripovedovati lepe in čudne bajke: — Bila sta dva brata in imela sta sestro edinico — pri tem pa se je neprestano ozirala v strahu, da ne bi oče čul, ker ga je hotel sam vzgajati, da bi postal človek razuma in dela.

In kako je bilo njegovo dijakovanje... Nekje sedmester, kje drugje pol, vse pretrgano, a on vedno po strani in nov.

Vse te misli in davni spomini so se pojavljali v njegovi duši, boroč se med seboj kakor luč in senca pod strmimi pečinami, ki so se nanizale nad izvirkom reke, a smrzla zora je sipala bledo luč v globoko goreko vedlo in na vodo.

Neke ladijice so se tiho in komaj osvetljene odtiskale doli po reki in Stanko jih je gledal z novega železnega mostu, naslonjen na ledeno ograjo, opazujoč se na šumu velikega vrtinca, ki ga je z njim zametavala zemlja.

A v srcu mu je postajalo vedno tužneje in težje, čim bolj je poračal dan, ker se je moral odločiti za kaj, a ni vedel, kako. Njemu se je zdelo. Čutil se je osamljenega in bednega ter jel obžalovati svojo žalostno mladost in svojo dobroto, kar se je sam sebi zdel jako dober in da je radi svoje mehkote toliko nesrečen.

Vsa dolina se je napolnila z jutranjo svetlobo, a dolnji nje del in vrhunci so zadrdeli od močnih solnčnih žarkov. Roki ste ma na ledeni ograji otrpnili in vzravnal se je z vdihom ter zagledal, kako je sivo pobarvana ograja vsa popisana z različnimi napisi obiskovalcev tega čarobnega in samotnega vrelca. Mnogi pregovori, mnoga nepoznana imena so bila napisana tu, in začel je gledati topo in čitati, ne bi kaj mislil, kakor da čita napise na pločah na grobju.

Bil je tu tudi neki stih od nepoznanega mu pesnika:

Oj rijeko, stani, stani,
Znadeš li tuga što je?
Kad mladi ginu dani,
Odnesi i srce moje!

(A. Krilatić.)

— Krilatić!... To je tisti sklonjeni in zamišljeni pesnik, ki ga je večkrat srečeval na Gradcu in njegovih samotnih sprehajališčih ob morju, kjer uživa ali trpi veleč lepote prirode in tajnosti življenja.

— Kako lepo je to povedano: ko minevajo dnevi mladosti, odnesi tudi srce moje! Koliko enostavnosti, moči in toplote v teh dveh stihih!

In spominjal se je njegovega plemenitega obraza ki je, sličen onemu mučenikov in asketov davnih dob, sijal od zanosa in dobrote.

(Dalje.)